

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA:
URBROJ:

Zagreb,

HRVATSKI SABOR

PREDMET: Prijedlog zakona o izmjeni Zakona o obveznim odnosima (predlagatelj: Klub zastupnika Hrvatskih laburista – Stranke rada) - mišljenje Vlade

Veza: Pismo Hrvatskoga sabora klase: 330-01/12-01/03, urbroja: 65-12-03, od 26. srpnja 2012. godine

Na temelju članka 110. stavka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“ broj 71/00., 129/00., 117/01., 6/02. - pročišćeni tekst, 41/02., 91/03., 58/04., 39/08., 86/08. i 81/12.) Vlada Republike Hrvatske o Prijedlogu zakona o izmjeni Zakona o obveznim odnosima (predlagatelj: Klub zastupnika Hrvatskih laburista - Stranke rada) daje sljedeće

M I Š L J E N J E

Vlada Republike Hrvatske predlaže Hrvatskome saboru da ne prihvati Prijedlog zakona o izmjeni Zakona o obveznim odnosima, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora aktom od 26. srpnja 2012. godine podnio Klub zastupnika Hrvatskih laburista - Stranke rada, iz sljedećih razloga:

Predmetnim Prijedlogom zakona o izmjeni Zakona o obveznim odnosima predlaže se u Zakonu o obveznim odnosima („Narodne novine“ broj 35/05., 41/08. i 125/11.) brisati članak 22. i naslov iznad njega.

Odredbama članka 22. Zakona o obveznim odnosima uređena je valuta obveze. Stavkom 1. toga članka propisano je da je dopuštena odredba ugovora prema kojoj se vrijednost ugovorne obveze u valuti Republike Hrvatske izračunava na temelju cijene zlata ili tečaja valute Republike Hrvatske u odnosu prema stranoj valuti. U tom slučaju, ako strane nisu ugovorile drugi tečaj, obveza se ispunjava u valuti Republike Hrvatske prema prodajnom tečaju koji objavi devizna burza, odnosno Hrvatska narodna banka i koji vrijedi na dan dospelosti, odnosno, po zahtjevu vjerovnika, na dan plaćanja (stavak 2. članka 22.). Prema stavku 3. istoga članka, ako novčana obveza protivno zakonu glasi na plaćanje u zlatu ili stranoj

valuti, njezino se ispunjenje može zahtijevati samo u valuti Republike Hrvatske prema prodajnom tečaju koji objavi devizna burza, odnosno Hrvatska narodna banka i koji vrijedi na dan dospelosti, odnosno, po zahtjevu vjerovnika, na dan plaćanja. Stavkom 4. istoga članka propisano je da se odredbe ovoga Zakona o kamatama primjenjuju na novčanu obvezu neovisno o valuti u kojoj je izražena.

Prijedlog za brisanje članka 22. Zakona o obveznim odnosima predlagatelj obrazlaže potrebom zaštite financijske (valutne) nezavisnosti i suverenosti Republike Hrvatske. Predlagatelj smatra da valutna klauzula negira monetarnu suverenost države, jer je zakonsko sredstvo plaćanja u Republici Hrvatskoj kuna. U bitnom, predlagatelj smatra da se valutnom klauzulom teret rizika promjene deviznog tečaja valute prebacuje na dužnika, čime se on stavlja u neravnopravan položaj, te da od te odredbe koristi imaju samo zajmodavci, odnosno bankarski sustav u Republici Hrvatskoj.

Vlada Republike Hrvatske ističe da su dosadašnje stručne rasprave o izmjeni Zakona o obveznim odnosima u dijelu kojim je uređena valutna klauzula, odnosno o brisanju odredaba kojima je dopušteno ugovaranje valutne klauzule i posljedicama takve izmjene dovodile do zaključaka kako u Republici Hrvatskoj, gdje je vrlo visoka razina štednje u devizama (80% svih štednih i oročenih depozita u bankovnom sustavu), zaštita tražbina vjerovnika od gubitaka, stabilnost financijskog sustava zemlje te u konačnici i zaštita dužnika od mogućih neizravnih negativnih posljedica, opravdava postojanje mogućnosti ugovaranja valutne klauzule.

Budući da je stabilnost financijskog sustava Republike Hrvatske jedan od prioriteta ciljeva Vlade Republike Hrvatske, o njegovom očuvanju sustavno brine Ministarstvo financija u suradnji s Hrvatskom narodnom bankom, Hrvatskom agencijom za nadzor financijskih usluga i drugim nadležnim institucijama te u tom cilju i poduzima odgovarajuće mjere.

Posebno se napominje da odredba članka 22. stavka 1. Zakona o obveznim odnosima pruža ugovornim stranama mogućnost (ali ne i obvezu) da kod nastanka ugovorne obveze slobodno ugovore valutnu klauzulu kao način izračunavanja vrijednosti ugovorne obveze u valuti Republike Hrvatske (koja se izračunava na temelju cijene zlata ili tečaja valute Republike Hrvatske u odnosu prema stranoj valuti). Dakle, i u slučaju kada je ugovorena valutna klauzula novčana obveza ispunjava se u valuti Republike Hrvatske pa stoga odredbama članka 22. nije, kako navodi predlagatelj, narušen monetarni suverenitet države.

Valutna klauzula uređena odredbama članka 22. stavka 1. i 2. Zakona o obveznim odnosima (kao i druge zaštitne klauzule: indeksna klauzula i klizna skala, uređene odredbama članka 23. i 24. toga Zakona) sredstvo je koje ugovornim stranama stoji na raspolaganju da se zaštite od rizika promjene vrijednosti novca. Potreba za takvom zaštitom posebno dolazi do izražaja u ugovorima u kojima se novčane obveze ispunjavaju dulje vrijeme nakon sklapanja ugovora. Hoće li ugovorne strane ugovoriti primjenu valutne klauzule ovisi o njihovoj volji i izboru – takva klauzula ne „nameće“ im se propisom jer nije prisilne, već dispozitivne naravi.

Stavkom 3. članka 22. propisan je način ispunjenja novčane obveze koja, protivno zakonu, glasi na plaćanje u zlatu ili stranoj valuti. U tom se slučaju

njezino ispunjenje može zahtijevati samo u valuti Republike Hrvatske. Odredba stavka 3. potrebna je neovisno o odredbama stavka 1. i 2., kojima je uređena valutna klauzula, jer bi bez te odredbe ugovor, kao protivan prisilnim odredbama posebnih propisa (kojima je propisano kada je dopušteno ugovarati plaćanja u stranoj valuti), bio ništetan.

Stavkom 4. članka 22. propisana je primjena odredbi Zakona o obveznim odnosima o kamatama na sve novčane obveze, bez obzira na valutu u kojoj su one izražene. Navedena je odredba potrebna neovisno o stavku 1. i 2. članka 22. budući da bi bez tog uređenja postojala pravna praznina u pogledu kamata na novčane obveze izražene u stranoj valuti.

Slijedom navedenoga Vlada Republike Hrvatske smatra da članak 22. Zakona o obveznim odnosima ne treba brisati.

Za svoje predstavnike, koji će u vezi s iznesenim mišljenjem biti nazočni na sjednicama Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila Orsata Miljenića, ministra pravosuđa, Sandru Artuković Kunšt, zamjenicu ministra pravosuđa i dr. sc. Vanju Bilića, pomoćnika ministra pravosuđa.

PREDSJEDNIK

Zoran Milanović